

Başlık ve Noktalama: Akademik Makale Başlıkları Üzerine Art Zamanlı Bir Dil Bilim İncelemesi

Title and Punctuation: A Diachronic Linguistic Analysis on Academic Article Titles

Şahru Pilten Ufuk 

Sakarya Üniversitesi, İnsan ve Toplum
Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve
Edebiyatı Bölümü, Sakarya, Türkiye,
sspiltent@gmail.com,
ror.org/04ttw109

Geliş Tarihi/Received: 20.01.2017
Yayınlanma Tarihi / Available Online:
15.04.2017
Düzeltilme Makalesi Tarihi: 14.04.2025

Akademik İncelemeler Dergisi'nin cilt 12 sayı 1'de yayınlanan makalemizin 4. başlığı "Sonuç" bölümü aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir. Değerli okuyuculara saygılarımızla sunarız.

4. Sonuç

Bu çalışmanın amacı, Türkçe makale başlıklarında noktalama işareti kullanımına ilişkin yönelimleri art zamanlı olarak incelemektir. Bu doğrultuda, 1937-2016 yılları arasında Türk Tarih Kurumu tarafından yayımlanan Belleten dergisindeki 532 makale başlığından oluşan bir derlem örneklem olarak kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan temel bulgular şu şekilde sıralanabilir:

Başlıklarda noktalama işareti kullanımının 1937-1942 yılları arasında en az, 2011-2016 yılları arasında en çok düzeye ulaştığı görülmüştür. Bu durum Gesuato'nun (2008: 137) bilgi birimlerin varlık ve sayısının noktalama işaretlerinin kullanımıyla belirleneceğini yönündeki bulgusuyla ilişkilendirilerek makalelerin genel konulardan özel konulara doğru geçiş gösterdiği söylenebilir.

Makalelerde noktalama işaretleri daha çok iç durak oluşturmak amacıyla kullanılmıştır. Bununla birlikte iç sınır oluşturma amacıyla noktalama işareti kullanımında dönemler arasında belirgin bir artış gözlemlenmiştir.

Noktalama işaretleri tüm yıllar arasında kullanım açısından kesme (%37), kısa çizgi (%20), nokta (%17), virgül (%9), yay ayrıç (%8), iki nokta (%7), soru (%1) şeklinde sıralanmaktadır. Dünya literatüründe akademik makale başlıklarında önemli bir yere sahip olduğu vurgulanan noktalı virgüle Türk akademisinde yer verilmemiştir. Eğik çizgi ve eşitlik işaretlerine 1985; çift tırnak ve tek tırnak işaretlerine 2011 yılından itibaren yer vermeye başlansa da bu işaretlerin kullanım oranları çok düşüktür (%1,14).

Kesme işaretinin kullanım sıklığı incelenen makalelerin kişiler, yerler, kurumlar veya eser adları üzerine yazıldığına göstergesidir. Dolayısıyla bu durum genel olarak makale başlıklarıyla değil örneklem olarak tarih makalelerinin seçilmesiyle ilişkilendirilebilir.

Virgül, kısa çizgi, yay ayrıç, iki nokta işaretlerinin kullanım alanları yıldan yıla değişim göstererek artmaktadır.

İki nokta, dünya literatürüne paralel olarak 2011-2016 yılları arasında daha fazla kullanılmakla birlikte başlıklarda yer verilen noktalama işaretleri arasında hâlen son sıralardadır. Bununla birlikte

Cite as (APA 7): Pilten Ufuk, Ş. (2025). Başlık ve noktalama: Akademik makale başlıkları üzerine art zamanlı bir dil bilim incelemesi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 20(1), 238-239.

virgöl, kısa çizgi, yay ayraç gibi işaretler tıpkı iki nokta gibi konu örneklem ilişkisi kurmak amacıyla kullanılabilir.

Ayrıca literatürdeki bulguların tersine Türkçe makalelerde soru işareti kullanımında herhangi bir artış olmadığı görölmüştür.

Tüm bu bulgular ışığında makale başlıklarında noktalama işareti kullanımı konusunda Türk akademisinde dünyada görölen akımların çok da takip edilmediği, noktalama işaretlerinin kullanım alanlarının Türk akademisine özgü olarak sürekli yenilenerek geliştiği söylenebilir.

Bununla birlikte çalışma tarih makaleleri örnekleminde yapıldığı için bulguların ne ölçüde tüm Türk akademisi için geçerli olduğu tartışmalıdır. İleriki çalışmalarda aynı yöntem farklı alanlarda yazılmış akademik makaleler üzerine uygulanarak çalışmanın kapsamı genişletilebileceği düşünülmektedir.